

Džesać lět Zeleno-běli Hórki

Hórcanscy seniorojo přećiwo Sokolej Ralbicy/Hórki w léce 1990 k 50. jubilej w Hórkach 2001: Wuslédk hry bě 1:2.

Ludosportowe towarstwo Zeleno-běli Hórki woswjeci kónc oktobra swoje džesaćlětno wobstaće. Na zarjadowanju w Hórcanskim sportowym domje móžachu člonoj na wuspěšnu džělawosć zhladować. Wo stawiznach a tuchwilnych aktiwitach towarstwa, kotraž je korporaciski člon Serbskeho Sokola, zhoniće w slědowacym přinošku.

Towarstwo Zeleno-běli Hórki ma 29 sobustawow a štyrjoch čestnych člonow. Wšo towarstwowe žiwjenje bjezwuwzatnje wjednistwo same organizuje a wotměwa je z mustwami seniorow Kamjenskeho wokrjesa a blišeje wokoliny. W džesać chronikach je dotalne wuwice zapisane. 883 stron móžeše chronist

z wobrazami a tekstami prezentować. W statistisce stej, zo su 249 hrow w lětnich sezonach přewjedli, wot kotrychž 113 dobychu, 50 króc hrajuchu remis, 86 partijow bu přehratych. Do lisćiny třělcow wrotow je so w zaštych džesać lětach 38 hrajerow zapisało, kotřiž cyłkownje 692 wrotow dopychu. Dyrbjachu pak tež 577 přijimować. Kral třělcow bu w tutych džesać lětach dr. Beno Walda ze 124 wrotami.

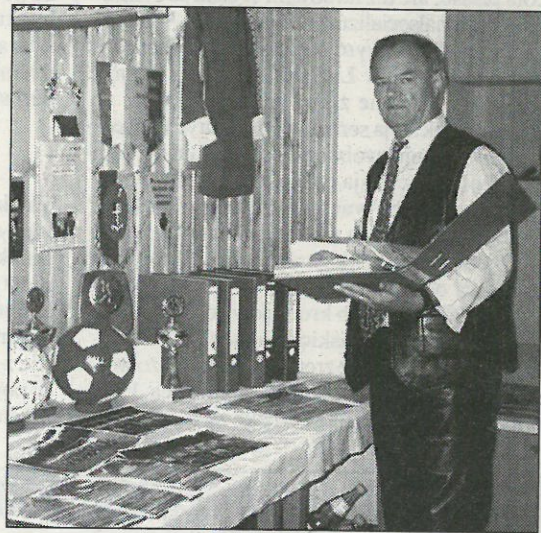
Wot nowembra do měrca zetkawaja so seniorojo kóždy pjatk w hali na trening. Za to chcedza so koparjo wosebje wjesnjansće susodnje Woklečanskeje gmejny Francej Bruskej za přewostajenje hale podzakować a runje tak za wutrobne postrowne słowa z rjanym kwěcelom na jubilejnym swjedženju.

W zimskich sezonach su so hrajerjo na 41 halowych turněrach wobdzělili a sčěhowane městna wobsadźili: 12 króc 1. městno, wosom króc 2. městno, džěwjeć razow buchu třeće, dale wosom króc štwórt a štyri króc 5./6. městno.

Serbski Sokol přewjeduje na iniciatiwu našeho towarstwa wot 1996 turněry, na kotrychž so mustwa z Njebjelčic, Chróscic, Radworja, Ralbicy a Hórkow wobdzěleja. Wuslédki Zeleno-běleho Hórcanskeho towarstwa běchu dwójce 1. městno, dwójce druhe a trójce třeće městno.

Při wosebitych wjerskach (wjesne a sportowe swjedženje) wobdzělchu so na 13 koparskich turněrach. Z nich wróćichu so štyri króc z 1. městnom, runje telko razow jako druh, jónu třeci, dwójce štwórt a dwójce jako pjaty.

W džesać lětach wuhotowa so wosom zetkanjow towarstwa, na kotraž su něhdyšich hrajerow nad 50 lětami přeprysyli, kiž mjez sobu

W towarstwowej stwě z chronikami Józef Šwon, kiž je wšitke zhotowił.

hrajachu, a štyri króc powitachu „zelezných“ Motora Budyšin. Tute hry běchu stajnje sportowe a towaršliwe wjerski zjednoćenstwa.

Tradicija towarstwa je kóždolětny škot wo myta, kotryž je so w Hórcanskim sportowym domje tohorunja hižo džesać króc přewjedł. Wjace hač 580 kartyplacarjow bě dotal pódla. Dalše wjerski běchu póstniske zarjadowanja za młodych a starych, zhromadne kehelerske wječory z mandželskimi a gratulacije jubilarom k 40., 50. a 60. narodninam.

Zabyć nohcemy so dzakować našim sponsorom - předewzaćelam kaž Florianej Wehnertej, Stanijej Rycerjej, Maćijej Bjeńšej, Hincej Rjencej, Rudijej Kochej, Handrijej Šustrej a dalšim. Wutrobny dzak wuprajamy za dobre pohosćenje teamej sportowego domu w Hórkach.

SOKOŁSKE LISTY, wokolnik Serbskeho Sokola z.t.
Zamołwity redaktor: Mikławš Krawc

SOKOŁSKE LISTY

„Serbski Sokol zaso zwučuje“

K powójnskim sportowym aktiwitam w Serbach

Štwórc lěta po skónčenju wójny 15. awgusta 1945 wuńdže štyristronka serbska nowina „Naše džěło“. Na 4. stronje bě tele wozjewjenje:

**SERBSKI
SOKOL**

• zaso zwučuje

Příkladny za to, zo Sokol měsacy po skónčenju wójny zaso zwučowaše, wšak njeběchu podate. Po znowazaloženju Serbskeho Sokola w léce 1993 wobroči so předsydstwo towarstwa ze zjawnej próstwu w pomoc při wujasnjanju powójnskich aktiwitow na polu sporta w Serbach. We wozjewjenju mjez druhim rěkaše: „Štó wě wo aktiwitach? Štó ma wotpowědne zapiski abo podložki...? Dotal wěmy jara mało wo pospytach wozroźenja Sokola po wójnje.“ Dyrbi so rjec, zo hač do 1993 w publikacijach ničo w tutej temje nješteješe - nic w 4. zwjazku Stawiznow Serbow, nic w Bena Cyžowej Časowej dokumentaciji, tež nic we wučbnicach abo druhdže. Na zakładže naprašowanjow a slědženja w Serbskim kulturnym archiwje resp. wuhódnoćenja druhich podložkow móžemy tuchwilu slědowace zječ:

1. Po hórkej wójnskej době starosćachu so ludžo najprjedy wo swoju eksistencu, wo wšědny chléb. Za sportowanje běchu materielne wuměnjenja špatne. Po rozpušćenju Serbskeho Sokola w léce 1933 běchu so mnohe sportowe narjady skóncowali abo wot

nacijow sćazali. K njedosaćacym wobstojnosćam tež slušese, zo běchu tehdy wotšaltowanja swěcy abo zo falowaše tepiwu.

2. Mnozy něhdyši Sokoljo běchu we wójnje padnyli, so zranjeni domoj wróćili resp. běchu hišće we wójnskej jatbje. W lisće 11. januara 1948 pisaše Měrćin Urban z Łaza Pawolej Nedej do Budyšina zrudženy, zo bě z něhdyšich člonow Sokola „30 do 50 procentow we wójnje padnyło, a to zaso či najlěpsi“.

3. Njedziwajo špatnych persónelnych a materielnych wuměnjenjow su so w někotrych wjeskach młodzi ludžo k sportowanju namakali. Příkladny za to smy w Sokolskich Listach w čisłe 3/1996 z Radworja a Wudworja mjenowali.

4. Wot 1946 do 1948 je Serbska młodžina (SM) jako džěl Domowiny k sportowanju nastork dała. K tomu wozjewjamy w slědowacym přinošku Ludwiga Zahrodnika.

5. Přerjona zhromadna iniciatiwa Domowiny, Serbskeje młodžiny a člonow něhdyšeho Serbskeho Sokola bě hakle w januaru 1948. To zwisowaše z dóstatym přepršenjom z Českosłowakskeje na wšosokolski

złět w Praze. Wo wuslédkach wuradźowanja 17. januara 1948 w Budyšinje pisaše Nowa doba 21. januara 1948 pod nadpisom „Wozroźi-li so serbske čěložwučowanje?“ Měrćin Nowak-Njechorrski dyrbjese konstatować, zo njemóže so Sokol po strukturje do 1933 znowa natwaric.

Jako přičinu mjenowaše tehdyšy hłowny redaktor tole: „Kontrolna rada w Berlinje je z wosebitym wukazom Němcam zakazała wšě zwučowanja wojskeho a połwojskeho raza, dale tež wutworjenje wosebitych čěložwučowanjskich organizacijow we wjetšich rozměrach. Serbam jako němskim stacanam wědo wuwzajace prawo prizwolic njemóžachu.“

M. Krawc

Čisło 3 (49)

Wozroźi-li so serbske čěložwučowanje?

Serbske čěložwučowanje bě w dołhym mjez přewojny čas wotrojenym. Wotroženje serbskeho čěložwučowanja, wotroženje so wotkaj wot serbskeho „Sokola“ bě sej slěwa a rozhlědnosću dopytaše ale jenož dajna a wažnym člonom wotroženje ale tež mjez přewojny čas serbskeho čěložwučowanja. Hólak wšak na nju pohladachu so nazajazd a tajnym stachom. Tohodla dyrbjese tež w 1933 serbski „Sokol“ padnył jako jedyn z přetich wopowow čěložwučowanja.

Po zrušenju fašizma nali přewojny čas čěložwučowanje wotroženje serbskeho čěložwučowanja. Wotroženje so wotkaj wot serbskeho „Sokola“ bě sej slěwa a rozhlědnosću dopytaše ale jenož dajna a wažnym člonom wotroženje ale tež mjez přewojny čas serbskeho čěložwučowanja. Hólak wšak na nju pohladachu so nazajazd a tajnym stachom. Tohodla dyrbjese tež w 1933 serbski „Sokol“ padnył jako jedyn z přetich wopowow čěložwučowanja.

Wot lěta zateho lěta jěwja so přerjona zhromadna iniciatiwa Domowiny, Serbskeje młodžiny a člonow něhdyšeho Serbskeho Sokola bě hakle w januaru 1948. To zwisowaše z dóstatym přepršenjom z Českosłowakskeje na wšosokolski

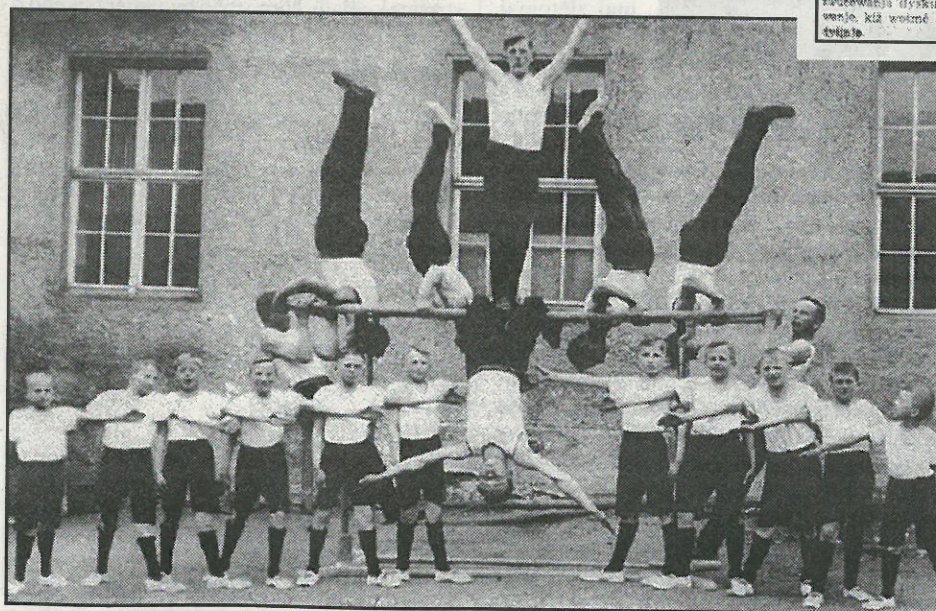
Razumny wotkaj hišće naměwja hajenje serbskeho čěložwučowanja w serbskich akcijach Domowiny a tutaj njedostatok je čim lěpšim, čim bóle so bliži wulkim XI. wotroženju złět w Praze, kotryž bude wšednym zjednoćenstwu serbskeho čěložwučowanja. Wotroženje so wotkaj wot serbskeho „Sokola“ bě sej slěwa a rozhlědnosću dopytaše ale jenož dajna a wažnym člonom wotroženje ale tež mjez přewojny čas serbskeho čěložwučowanja. Hólak wšak na nju pohladachu so nazajazd a tajnym stachom. Tohodla dyrbjese tež w 1933 serbski „Sokol“ padnył jako jedyn z přetich wopowow čěložwučowanja.

1924 w Krakecach zrodny Jan Hercog zrodny mysličku, sokolske hibanje zaso wožiwić. K tomu pisaše wón jako „wokrjesnik“ w lisće wšěm načolnikam a skupinam Serbskeje młodžiny 30. decembra 1946 slědowace:

„Dotal smy jenož džělali a hišće jónu džělali a swjedženje wuhotowali, nimo toho tež wjele noweho nawuknyli. Z tym pak so njechamy spokojic. Stare lěto so nětk kónči a nowe so započina, tak chcemy tež my něšto noweho započec. Ja mam wotpohlad, sokolske hodžiny zarjadować a našu młodžinu w sporće wukublać. K tomu ja Was prošu, zo byšće mjena hólcow a hólcow zapodali, kiž maja zajim za sport.“

Myslu sej, zo by to mnohich čitarjow Sokolskich Listow zajimowało, něšto wo tym zhonić - kak a hač scyła - je so tehdyša ideja Jana Hercoga zwoprawdžila. Prošu tuž tehdyšich młodostnych, kotřiž něšto wjace wědža, wo tym napisać abo redaktora Sokolskich Listow informować.

L. Zahrodnik

Čěložwučowarjo w dowójnskim času w Njebjelčicach

Foto: SKA

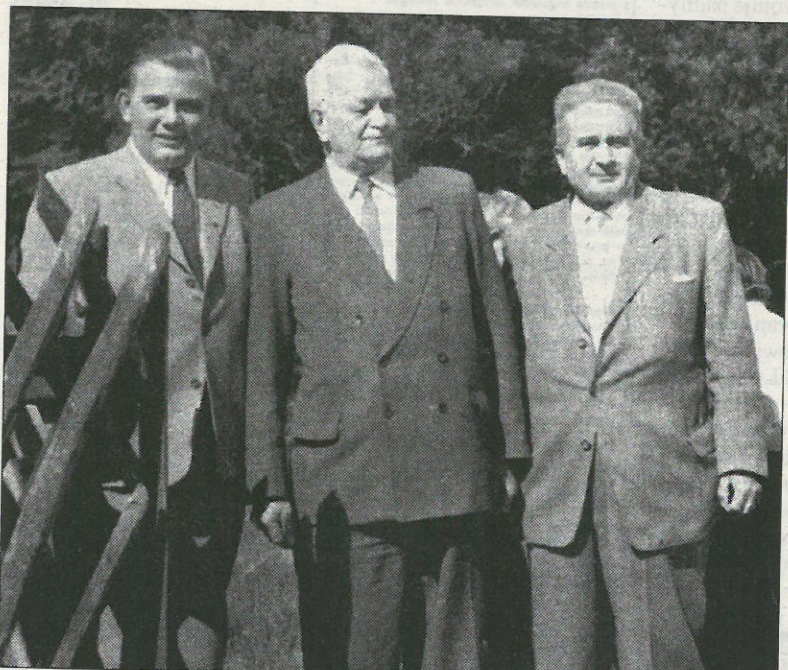
Swěrný pomocnik Serbskeho Sokola

K stotým posmjertnym narodninam
Vladimíra Zmeškala

(5.11.1902 – 8.4.1966)

Wo českim přecelu Vladimíru Zmeškalu móžemy chwalobne słowa wosebje wo jeho prócowanjach wo česko-serbske kulturne styki čítač. Porno tomu je wo Zmeškalowych zaslůžbach wo Serbski Sokol lědma něšto wozjewjene. Škoda! Směmy jeho swěrneho pomocnika našeho Sokola mjenować. Pomocnika w dwójim zmysle: w materielnej podpěrje a w propagowanju Serbskeho Sokola w českich medijskich. W slědowacym chcemy někotre přikłady sokolskeje džělawosće Vladimíra Zmeškala mjenować:

dawkach skupinky dr. Timo Meškank w swojej disertaciji „Kultur besteht – Reich vergeht. Tschechen und Sorben (Wenden) 1914–1945“ piše, zo měješe „wukubłanske kursy za serbskich nazwučowarjow w Praze organizować a wobdźělnistwo čěložwučowarjow z Lužicy na swjedenjach Sokola w Českosłowackej republice financielnje zawěsčić“ (str. 199). Financielnje zawěsčić mějachu so kursy za načolnikow (tak mjenowachu w Sokole nazwučowarjow) w českej stolicy w lěće 1925 wot 9. do

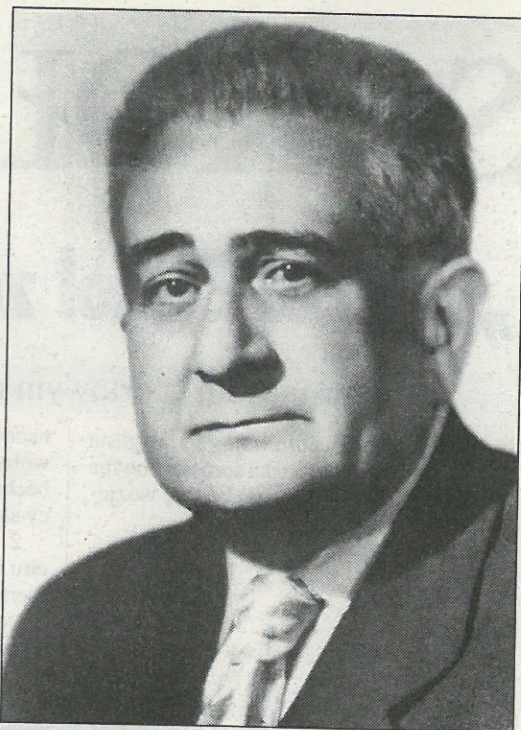

Zmeškal z Korlu Jordanom a Jurjom Pěčku (wotprawa) lěta 1959 w Choćebuzu – kopija ze Serbskeje pratyje 1996

Zmeškalowe džěło we „Lužiskim wotrjedze ČOS“

Časopis „Česko-lužický věstník“ wozjewi w čisle 7/1924 pod nadpismom „Lužiski wotrjad Českosłowackeho sokolskeho zwjazka“ slědowacu powěsć: „Po wzajomnym dorozumjenju Českosłowackeho sokolskeho zwjazka a našeho Česko-serbskeho zjednoćenstwa „Adolf Černý“ kaž tež sokolskeje Fügneroweje župy w Mladěj Boleslavje bu rozsudžene, zarjadować při ČOS (Česká obec sokolská – M.K.) wosebity lužiski wotrjad. Nadawk wotrjad zastajeć dósta člon předsydstwa ČOS bratr R. V. Novák. Naše česko-serbske zjednoćenstwo zdelegowa do wotrjada bratra dr. Josefa Pátu a bratra Vladimíra Zmeškala, Fügnerowa župa bratra Josefa Maštálka a sotru Kuželovu ...“ Zmeškal bu jednaćel noweho wotrjada. Wo na-

rjad wšak přecelow we Lužicy na mnohe daleše wašnje podpěrowaše. Hač bě to wobstaranje zwučowanskeje drasty a narjadow, sokolskich znamješkow (jehtow), financielna pomoc za čisć Sokolskich Listow a druhich materialijow – wšudže bě podpěra wočiwidna. Zo so Serbski Sokol při próstwach wo pomoc wosebje na Vladimíra Zmeškala wobročeše, drje z tym zwisowaše, zo bě tón zastojnik w Praskej zawěšćenskej bance Slavii (Zmeškal bu pozdžišo wotrjadnik a samo direktor). Přikład próstwy wo pomoc njeh je list pokladnika Serbskeho Sokola Gustawa Janaka ze 16. meje 1927. Na zakładze lubjenych pjenjow we wysokosći 1 200 krónow za čisć časopisa Sokolske Listy Janak pišaše: „Jednaše so drje tehdom wo 1 200 Kč, tola to nam njedosaha ... Tak buďž tak dobry, a přepokazaj nam přilubjeny pjenjow. Jeli maš něšto wjace, smy Tebi dwójce džakowni“ (citac

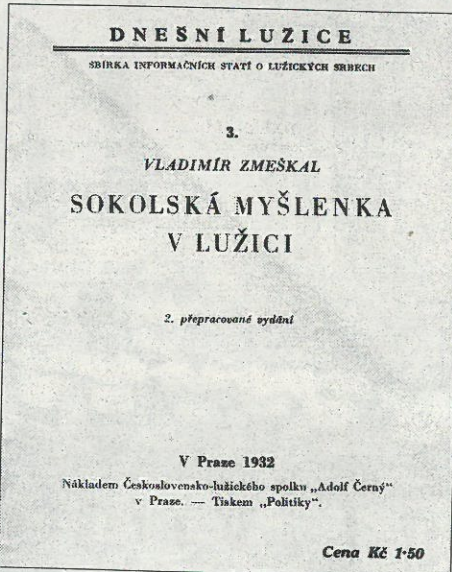
Portret Vladimíra Zmeškala Foto: SKA

z Meškankoweje knihy, tež na str. 199). Cyle wěšće je Zmeškal „něšto wjac“ přepokazał ...

Zmeškal wo Serbskim Sokole

Vladimír Zmeškal je do českich nowin a časopisow běžnje wo džělawosći Serbskeho Sokola rozprawjał. Wón bě pak tohorunja awtor dlěšich pojednanjow a wudawačel wjacorych brošurkow ze sokolskeje tematiku. Někotre přikłady chcemy mjenować:

● Lěta 1926 wuńdže w Praze spis „Lužičti Srbowé a Sokolstvo“ („Lužicy Serbja a sokolstwo“). Wuznamne je, zo předležeše brošurka tež w pólsčinje, serbochorwatščinje a francoščinje. Zmeškal mjez druhim wuzběhowaše, čehodla bě wažne serbske čěložwučowanske jednoty wutworit: „We Lužicy bě hižo dawno začuwajomny njedostatk wšonarodneho čěložwučowanskeho zjednoćenstwa, kotraž by serbsku młodžinu zjednoćalo a ju po narodnej a čělnj stonice kublało. Nimo toho by zaměr tajkeho a

Titlna strona knižki „Sokolská myšlenka v Lužici“

á zjednoćenstwa był, serbsku młodžinu wotdźeržować wot němskich čěložwučowan- skich, kolesowarskich, sportowych a w posled- nej době militaristiskich cytkow, wšudže we Lužicy založenych.“

● Lěta 1930 wuńdže w Praze 24 stron woprijaca brošurka „Sokolská myšlenka v Lužici“ („Sokolska myšlčka we Lužicy“). W lěće 1932 wuda Zmeškal potom wobdźělanu druhu nakład. W brošurce su wuwjedženja k slědowacym wobsaham: Nastaje přenjeje sokolskeje jednoty (měnjena je 9. nowembra 1920 založena Budyska jednota) – Přenje spočatki serbskeho sokolskeho hibanja (nastaje dalších jednotow do lěta 1924) – Rozwice sokolskeje myšlčki we Lužicy (wutworjenje dalších a cytkowna džělawosć po lěće 1924) – Organizacija serbskeho sokolstwa – Serbski Sokol w Tyršowym lěće (měnjene je lěto 1932) – Přehlad wšěch jednotow, mjenowanje člonow předsydstwa a zamołwitych za wudawanje Sokolskich Listow. Wosebje w džělu wo Sokole lěta 1932 je wučitač hrožacy strach: „Nimo stracha, wučěcačeho z narodneho čisća, wožiwja so přeco zaso čisć ze swójskich rjadow, rozdwójenje lužiskeho sokolstwa, kotraž wuchadźa z džensnišich čěžkich poměrów.“

● K wšosokolskemu zleťej w lěće 1932 poda Zmeškal wjacorym nowinam pojednanje „Sokolská myšlenka v Lužici“, w kotrymž ze słowom a wobrazom wo stawiznach Serbskeho Sokola pišaše, ale tež na strachu w času so synlžaceho nacionalsocializma skedźbnješe: „W Němskej so pod roscacym nacionalm hibanjom pod hitlerowcami Lužiskim Serbam džensa čěžko žije. Mnohe zjawy na to pokazuja, zo hrozy persekucija serbskich narodnych prócowarjow. Na njeswobodny serbski lud a z nim na sokolstwo čakaja čěžke a rozsudžace časy ...“ Zmeškal pak wuchalowaše, zo bě Sokol njedziwajcy čěžkich wobstejnosćow hišće dale w 17 jednotach skutkował a doda: „Tutón fakt je znowa dopokaz za to, zo je Serbski Sokol jedyn z najswěrnějšich kročerjow po Tyršowych sokolskich a słowjanskich idejach.“

● Zmeškal njeměješe zrozumjenje za to, zo wtopožichu katolske jednoty 22. měrca 1933 mjeno „Sokol“ a so na „Serbske zwučowanske

jednoty“ přemjeno- wachu a so k tomu hišće nastupajo organi- zatoriski natwar na „Deutsche Jungkraft“ (DJK) wusměrichu. W nastawku „Zánik lužickoserbskeho Sokolstwa“ („Zahinjenje serbskeho sokol- stwa“) wón kritizowaše: „To woznamje- nja, zo so katolske jednoty swojeje samo- statnosće wzdawaja, přistupuja němskej organizaciji, bywaja wot němskeho ducha wobknježene.“

● Zmeškal so tež po 1945 za Serbski Sokol zasadžowaše. Tak wuda za wšosokolski zleť 1948 pod titlom „Lužicko-srbská ko- rrespondence“ 42stron- sku brošurku wo Ser- bach a Sokole. Franc Rajš k tomu w Roz- hledže č. 4/1996 piša- še, zo bě sam w mje- nowanym lěće pom- hał knižku rozšěrjeć, kotraž bě „hlownje 200 serbskim wob- džělnikam XI. sokolskeho zjězda w Praze a Serbskemu Sokolej scyła wěnowana.“

Wopyty Lužicy

Vladimír Zmeškal je njeličomne razy we Lužicy přebywał – w Hornjej kaž Delnjej. Měješe wosobinske zwiski k mnohim Serbam. Su doku- menty, pokazowace jeho w kruhu předsydstwa Serbskeho Sokola runje tak kaž z Jurjom Pěčku a Korlu Jordanom w Choćebuzu abo zhromad- nje z basnjerku Minu Witkojc. Z rozprawow w nowinach a časopisach zhoniwo, zo wobdźěli so Zmeškal na wjacorych sokolskich zarjado-

Zmeškal w kruhu předsydstwa Serbskeho Sokola – SKA

wanjach w Serbach. Tak porěča wón lěta 1930 na swjatočnosći k džesačlětnemu wobstaču Sokola w Budyskim Serbskim domje. 1931 bě hósć na III. sokolskim zleće w Radworju. (W knize Alfonsa Wičaza „Serbski Sokol“, wušelj 1990 w Ludowym nakładnistwje Domowina, je podaty awtogromowy tekst „V upominku na Serbsko-Lužický sokolský zlet dne 17. května 1931 w Radworu. V. Zmeškal“.) Kak bě poli- cajska „wendenabteilung“ Zmeškala wob- kedźbowała, wo tym su Sokolske Listy w čisle 4/2002 pisali, wozjewjejo dokumenty z lěta 1927 składnostnje II. sokolskeho zleća we Wul- kim Čisku.

Mikławš Krawc

Sokolska protyčka lěta 2003

- 17.1. Hłowna zhromadźizna Serbskeho Sokola w Njebjelčicach
- 20.2. 80. rónična založenja sokolskeje jednoty w Baćonju
- 1.3. 21. sokolski volleyballowy turněr wo pokal Domowiny w Radworju
- 9.4. Před 70 lětami zasta prjedawši Serbski Sokol džělać
- 30.4. 80. rónična založenja sokolskeje jednoty w Komorowje p. Rakec
- 28.5. Achim Kowar 70. narodniny
- 17.6. 75. rónična poswjećena přenjeje sokolskeje chorhoje w Poršicach
- 8.8. Jurij Šewčik 100. posmjertne narodniny
- 30.8. 80. rónična založenja sokolskeje jednoty w Ralbicach
- 19.9. Měrcin Štrawba 60. narodniny
- 20.9. Anton Nawka 90. posmjertne narodniny
- 14.10. 80. rónična wutworjenja Lužisko-serbskeho sokolskeho zwjazka
- 17.10. Feliks Statnik 75. narodniny
- 14.12. Pawoł Hejduška 70. narodniny
- 28.12. 10. rónična znowažaloženja Serbskeho Sokola w Hórkach

Přeprošenje

na hitownu zhromadźiznu Serbskeho Sokola

Přichodna hłowna/wólbna zhromadźizna Serbskeho Sokola přewje- dze so

pjatk, 17. januara 2003,
w Heldec hospodže w Njebjelčicach

Započatk: 18 hodž.

Dnjowy porjad:

1. Rozprawje předsydstwa a rewizijnego wuběrka
2. Předstajenje noweho džěloweho plana
3. Diskusija wo rozprawomaj a wo džělowym planje
4. Wólby předsydstwa a rewizijnego wuběrka
5. Bjesada

Přeprošujemy wutrobnje wšěch člonow-jednotliwcow, zastupnikow přistupjenych jednotow, towarstwow a skupin/mustwow kaž tež přecelow Serbskeho Sokola na tute wažne zarjadowanje.

Sportej a narodej – zdar!

Předsydstwo